

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. kovo 10 d. *

Byloje C-336/03

dėl *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* (Jungtinė Karalystė) 2003 m. liepos 21 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. liepos 30 d., pagal EB sutarties 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

easyCar (UK) Ltd

prieš

Office of Fair Trading

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, K. Schiemann ir M. Ilešič (pranešėjas),

* Proceso kalba: anglų.

generalinė advokatė C. Stix-Hackl,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. rugsėjo 29 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

- *easyCar (UK) Ltd*, atstovaujamos QC D. Anderson, *barrister* K. Bacon ir *solicitor* D. Burnside,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Jackson, padedamos *barrister* M. Hoskins,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos S. Ortiz Vaamonde,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Loosli-Surrans,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos N. Yerrell ir M.-J. Jonczy,

susipažinęs su 2004 m. lapkričio 11 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis (OL L 144, p. 19, toliau – direktyva), 3 straipsnio 2 dalies išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp bendrovės *easyCar (UK) Ltd* (toliau – bendrovė *easyCar*) ir *Office of Fair Trading* (toliau – *OFT*) dėl bendrovės *easyCar* siūlomų ir sudaromų automobilių nuomos sutarčių reikalavimų ir sąlygų.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

- 3 Remiantis direktyvos 1 straipsniu, ja siekiama suderinti valstybių narių teisės aktų nuostatas, taikomas nuotolinės prekybos sutartims, sudarytoms tarp vartotojų ir tiekėjų.

- 4 Remiantis direktyvos 3 straipsnio 2 dalimi, jos 4, 5, ir 6 straipsniai, taip pat 7 straipsnio 1 dalis netaikomi „<...> sutartims dėl apgyvendinimo, transporto, maitinimo ir laisvalaikio paslaugų suteikimo, kurias sudarius, tiekėjai įsipareigoja suteikti minėtas paslaugas tam tikrą dieną arba per tam tikrą laikotarpį <...>“.
- 5 Direktyvos 6 straipsnio 1 dalis vartotojo naudai numato galimybę atsisakyti nuotolinės sutarties. Remiantis to paties straipsnio 2 dalimi, jeigu vartotojas pasinaudoja sutarties atsisakymo teise, tiekėjas privalo grąžinti jo įmokėtas sumas be jokio papildomo mokesčio, išskyrus prekių grąžinimo išlaidas.

Nacionalinė teisė

- 6 Į Jungtinės Karalystės teisę direktyva buvo perkelta priėmus *Consumer Protection (Distance Selling) Regulations 2000* (toliau – nacionalinis įstatymas).
- 7 Direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis buvo perkelta nacionalinio įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi.
- 8 Teisė atsisakyti sutarties, numatyta direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje, buvo perkelta nacionalinio įstatymo 10 straipsniu, o direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje numatyta pareiga grąžinti įmokėtas sumas buvo nustatyta nacionalinio įstatymo 14 straipsnyje.

- 9 Nacionalinio įstatymo 27 straipsnis įgalioja *OFT* duoti nurodymą kiekvienam asmeniui, kuris, jos nuomone, pažeidžia šias taisykles.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 10 Bendrovė *easyCar* teikia automobilių nuomos be vairuotojo paslaugas. Šią veiklą ji vykdo Jungtinėje Karalystėje ir daugelyje kitų valstybių narių. Šios bendrovės klientai gali rezervuoti nuomai skirtus automobilius tik internetu. Pagal bendrovės *easyCar* siūlomos ir sudaromos automobilio nuomos sutarties sąlygas šios panaikinimo atveju vartotojas negali susigrąžinti sumokėtų sumų, išskyrus „netikėtas ir nenumatomas aplinkybes, nepriklausančias nuo (jo) valios, pavyzdžiui: rimta vairuotojo liga, neleidžianti jam vairuoti transporto priemonės; gaivalinės nelaimės <...>; vyriausybės ar valdžios institucijų veiksmai ar nustatyti apribojimai; karas, neramumai; sukilimai ar teroristų veiksmai“ ar „remiantis mūsų klientų skyriaus vadovo sprendimu kitomis išskirtinėmis aplinkybėmis“.
- 11 *OFT*, gavusios daug klientų skundų, susijusių su automobilių nuomos sutartimis, kurias šie buvo sudarę su bendrove *easyCar*, nuomone, šių sutarčių sąlygos pažeidžia nacionalinio įstatymo 10 ir 14 straipsnius, kurie, įgyvendindami direktyvą, pripažįsta kliento teisę per tam tikrą laikotarpį po sutarties sudarymo šios atsisakyti ir atgauti visas įmokėtas sumas.
- 12 Bendrovė *easyCar* teigia, kad jos siūlomoms nuomos sutartims taikoma išimtis, numatyta „sutartims dėl <...> transporto <...> paslaugų suteikimo“ nacionalinio įstatymo 6 straipsnio 2 dalies ir direktyvos 3 straipsnio 2 dalies prasme, ir todėl jai

netaikomi šio įstatymo 10 ir 14 straipsnių reikalavimai. *OFT*, priešingai, mano, kad automobilių nuoma negali būti kvalifikuojama kaip „transporto paslaugos“.

- 13 Bendrovė *easyCar* ir *OFT* pateikė ieškinius *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division*. Bendrovė *easyCar* prašo pripažinti, kad jos siūlomoms nuomos sutartims taikoma nacionaliniame įstatyme numatyta išimtis, susijusi su sutarties atsisakymu, o *OFT* prašo nurodyti bendrovei *easyCar* nutraukti nacionalinio įstatymo pažeidimus, atsisakant pripažinti savo klientų teisę atsisakyti sutarties ir atgauti įmokėtas sumas.
- 14 Tokiomis aplinkybėmis *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar į direktyvos <...> 3 straipsnio 2 dalies sąvoką „sutartys dėl <...> transporto <...> paslaugų suteikimo“ patenka automobilių nuomos paslaugų teikimo sutartys?“

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- 15 2004 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje gautu prašymu bendrovė *easyCar* paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį.

- 16 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas, manydamas, kad jam nebuvo pateikta pakankamai paaiškinimų arba kad byla turi būti išspręsta remiantis argumentu, kuris šalių nebuvo aptartas, pagal savo Procedūros reglamento 61 straipsnį gali priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo (2000 m. vasario 10 d. Sprendimo *Deutsche Post*, C-270/97 ir C-271/97, Rink. p. I-929, 30 punktas ir 2002 m. birželio 18 d. Sprendimo *Philips*, C-299/99, Rink. p. I-5475, 20 punktas).
- 17 Teisingumo Teismas mano, kad nagrinėjamu atveju nėra reikalo nutarti atnaujinti žodinės proceso dalies. Todėl prašymas atnaujinti žodinę proceso dalį atmestinas.

Dėl prejudicinio klausimo

- 18 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog neginčijama, kad tarp bendrovės *easyCar* ir jos klientų sudarytos sutartys yra nuotolinės prekybos sutartys nacionalinio įstatymo ir direktyvos prasme ir kad jos yra paslaugų teikimo sutartys. Savo klausimu prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas iš esmės klausia, ar automobilių nuomos paslaugos yra transporto paslaugos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies prasme.
- 19 Bendrovė *easyCar* teigia, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai. Ispanijos, Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės bei Europos Bendrijų Komisija yra priešingos nuomonės.

- 20 Šiuo atžvilgiu pirmiausia konstatuotina, kad nei direktyvoje, nei jos aiškinimui svarbiuose dokumentuose, pavyzdžiui, parengiamuosiuose dokumentuose, nėra jokių paaiškinimų dėl tikslios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies sąvokos „transporto paslaugos“ reikšmės. Bendra direktyvos struktūra taip pat parodo tik tai, kad ja siekiama suteikti vartotojams didelę apsaugą, suteikiant jiems tam tikrų teisių, įskaitant teisę atsisakyti sutarties, ir kad 3 straipsnio 2 dalis numato šių teisių išimtį keturiuose artimuosiuose ūkinės veiklos sektoriuose, tarp kurių yra ir transporto paslaugos.
- 21 Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, sąvokų, kurių apibrėžimo nepateikia Bendrijos teisė, reikšmė ir apimtis turi būti nustatoma remiantis jų įprastine reikšme bendrinėje kalboje, tuo pačiu metu atsižvelgiant į kontekstą, kuriame jos panaudotos, ir teisės aktų, kuriuose jos įtvirtintos, tikslus (1995 m. spalio 19 d. Sprendimo *Hönig*, C-128/94, Rink. p. I-3389, 9 punktas ir 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *DIR International Film ir kt. prieš Komisiją*, C-164/98 P, Rink. p. I-447, 26 punktas). Be to, jeigu, kaip yra pagrindinėje byloje, šios sąvokos įtvirtintos nuostatoje, kuri laikoma tam tikro principo išimtimi, konkrečiai kalbant, – Bendrijos vartotojų apsaugos teisės normų išimtimi, jos turi būti aiškinamos siaurai (2001 m. sausio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-83/99, Rink. p. I-445, 19 punktas ir 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Heininger*, C-481/99, Rink. p. I-9945, 31 punktas).
- 22 Kalbant apie sąvoką „transporto paslaugos“ konstatuotina, kad ji, kaip ir bet kuri kita iš išvardytų paslaugų kategorijų, atitinka išimtį sektoriui, todėl yra bendrai susijusi su paslaugomis transporto sektoriuje.
- 23 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad, kurdamas su pagrindine byla susijusias išimties nuostatas, teisės aktų leidėjas vartojo ne sąvoką „transporto sutartys“, paprastai vartojamą valstybių narių teisės sistemose, susijusių tik su keleivių ar prekių vežimu,

kuri atlieka transportuotojas, o daug platesnę sąvoką – „sutartys <...> dėl transporto <...> paslaugų suteikimo“, kuri gali būti susijusi su visomis sutartimis, reglamentuojančiomis paslaugas transporto srityje, įskaitant ir apimančias veiklą, kuri pati savaime nėra kliento ar jo turto pervežimas, bet kuriomis siekiama suteikti pastarajam galimybę atlikti tokį pervežimą.

24 Taigi iš direktyvos 3 straipsnio 2 dalies teksto išplaukia, kad teisės aktų leidėjas ketino apibrėžti šioje nuostatoje įtvirtintą išimtį ne sutarčių rūšimi, o taip, kad išimtis būtų taikoma visoms sutartims dėl apgyvendinimo, transporto, maitinimo ir laisvalaikio paslaugų suteikimo, išskyrus tas sutartis, kurios neturi būti įvykdytos tam tikrą dieną arba per tam tikrą laikotarpį.

25 Tokį aiškinimą aiškiai pagrindžia direktyvos 3 straipsnio 2 dalies versijos keliomis kalbomis, t. y. versijos italų, švedų ir vokiečių kalbomis, kurios atitinkamai kalba apie „servizi relativi <...> ai trasporti“ („paslaugos, susijusios su transportu“) ir „tjänster som avser <...> transport“ („paslaugos, susijusios su transportu“) bei „Dienstleistungen in den Bereichen <...> Beförderung“ („paslaugas transporto srityje“).

26 Be to, bendrinėje kalboje sąvoka „transportas“ reiškia ne tik asmenų ar prekių pervežimą iš vienos vietos į kitą, bet ir pervežimo rūšis ir priemones, skirtas pervežti asmenis bei jų turtą. Todėl transporto priemonės suteikimas vartotojui yra paslaugų, susijusių su transporto sektoriumi, dalis.

- 27 Dėl to, neperžengiant griežtų direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje numatytos išimties „transporto paslaugų“ sektoriui ribų, konstatuotina, kad ši išimtis susijusi su automobilių nuomos paslaugomis, kurioms būdingas transporto priemonės suteikimas vartotojui.
- 28 Be to, kalbant apie kontekstą, kuriame vartojama sąvoka „transporto paslaugos“, ir direktyvos tikslus, neabejotina, kad teisės aktų leidėjas, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 39–41 punktuose, ketino įtvirtinti ne tik nuotolinės komunikacijos priemones naudojančio vartotojo interesų, bet ir tam tikrų paslaugų teikėjų interesų apsaugą, kad šie nepatirtų neproporcingų sunkumų, susijusių su rezervuotų paslaugų atsisakymu be nuostolių ir priežasčių. Šiuo atžvilgiu bendrovė *easyCar* teisingai teigia, o šiems teiginiams neprieštaravo nei vyriausybės, pateikusios Teisingumo Teismui savo pastabas, nei Komisija, kad direktyvos 3 straipsnio 2 dalimi siekiama suteikti išimtį tam tikrų sektorių paslaugų teikėjams, nes direktyva galėtų nustatyti jiems neproporcingus reikalavimus visų pirma tais atvejais, kai paslauga yra rezervuojama ir kai vartotojas panaikina rezervaciją likus mažai laiko iki paslaugos suteikimo dienos.
- 29 Konstatuotina, kad automobilių nuomos įmonės vykdo veiklą, kurią direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje numatytomis išimtimis teisės aktų leidėjas norėjo apsaugoti nuo tokių sunkumų. Iš tikrųjų, siekdamos sutartą paslaugą suteikti rezervacijos metu nustatytą dieną, šios įmonės turi imtis tam tikrų priemonių ir dėl šios priežasties rezervacijos panaikinimo atveju patiria tokių pačių nepatogumų kaip ir kitos įmonės, vykdančios savo veiklą transporto ar kituose 3 straipsnio 2 dalyje nurodytuose sektoriuose.

- 30 Iš to išplaukia, kad tik aiškinimas, pagal kurį automobilių nuomos paslaugos yra transporto paslaugos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies prasme, gali užtikrinti sektorinį šioje nuostatoje numatytos išimties pobūdį ir šios nuostatos tikslo pasiekimą.
- 31 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad direktyvos 3 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, jog automobilių nuomos paslaugų teikimo sutartys patenka į „sutarčių dėl transporto paslaugų suteikimo“ sąvoką.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 32 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Kitų proceso dalyvių, kurie pateikė Teisingumo Teismui savo pastabas, bylinėjimosi išlaidos nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis, 3 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, jog automobilių nuomos paslaugų teikimo sutartys patenka į „sutarčių dėl transporto paslaugų suteikimo“ sąvoką.

Parašai.